

Særaldersgrense for tannleger

Høyesterett har nylig avsagt en dom som muligens kan ha betydning for tannleger i offentlige stillinger.

I utgangspunktet gjelder dommen en sak som ble reist av ti helikopterflygere i 2008, som ble oppsagt av sitt selskap fordi de hadde nådd selskapets aldersgrense på 60 år. Flygerne krevde å fortsette til 65 år, som er myndighetenes aldersgrense for flygere. – I følge pres-

seomtale kan imidlertid dommen få presedens for andre særaldersgrenser i arbeidslivet, og det er altså her offentlig ansatte tannleger kan komme inn. Kommunalt ansatte tannleger (blant annet i Oslo) har i dag en særaldersgrense på 65 år. Innebærer følgelig Høyesterettsdommen at disse kan kreve å fortsette til myndighetenes generelle aldersgrense som er 67 år? Det ville være interessant om en person med

juridisk kompetanse kunne svare på dette meget aktuelle spørsmål, som jo berører et betydelig, og økende antall tannleger.

Knut Eklund

Knut.eklund@hel.oslo.kommune.no

Svar til Knut Eklund:

Om særaldersgrense for tannleger

Ditt spørsmål har både tariffpolitiske og juridiske sider.

Våre tillitsvalgte er entydige når det gjelder verdien av særaldersgrensen og at den må forsvares så lenge det er politisk mulig. Særaldersgrensen har i hvert fall frem til nå blitt praktisert både som en rett og en plikt til å fratrudd ved 65 år med fulle pensjonsrettigheter.

NTF mener dette er noe alle parter er tjent med. Man kan fratrudd med verdighet ved en viss alder, noe ikke minst pasienter kan være tjent med. Uten full opptjening tillates det at man står i jobb inntil 67 år. Enkelte tannleger har til nå hatt anledning til å fortsette i arbeidet utover 65 år når arbeidsevne og lokale behov tilsier det. Vi har medlemmer som fram til i dag har kunnet jobbe både til 67 og 70 år, for enkelte til og med ennå lenger. Arbeidsgiver har her hatt det siste ordet og stort sett forvaltet dette på en god måte.

Høyesterett avsa 14. februar 2012 dom om hvorvidt arbeidsgiver på grunnlag av tariffavtale kan kreve at helikopterflygere fratrudd når de blir 60 år

Saken gjaldt aldersdiskriminering og reiser spørsmål om arbeidsgiver på grunnlag av tariffavtale kan kreve at helikopterflygere fratrudd ved fylte 60 år, når deres alminnelige aldersgrense som myndighetene setter er 65 år. Ti helikopterflygere saksøkte arbeidsgiveren med krav om å få stå i stillingen etter fylte 60 år, dette selv om det fulgte av gjeldende tariffavtale, slik partene tolket den, at de pliktet å fratrudd ved fylte 60 år. De viste til arbeidsmiljøloven kapittel 13, som forbyr forskjellsbehandling på grunn av alder. Arbeidsgiveren og arbeidstakerorganisasjonen gjorde gjeldende at arbeidsmiljølovens unntak for forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål og ikke er uforholdsmessig inngripende, kom til anvendelse. Slik Høyesterett så det, følger det av «Priggedommen» at sikkerhetshensyn eller helsemessige forhold ikke kan begrunne sekstiårsgransen for helikopterflygerne. Dette fordi det ikke foreligger en tilsvarende grense, hverken nasjonalt eller internasjonalt, for å inneha nødvendige sertifikater for den nevnte flygning.

Sekretariatet er ikke sikker, men antar at den samme konklusjon ville fremkommet dersom en norsk tannlege ville kreve å få stå i sin stilling i Den offentlige tannhelsetjenesten utover 65 år og gikk til privat sak mot sin arbeidsgiver. Dette vil i så fall bety at retten til å gå av beholdes, mens plikten til å gå av ikke lenger er like selvfølgelig.

Særaldersgrensen for tannleger i offentlig sektor er hjemlet i Lov om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn. Lavere aldersgrenser enn det som ellers gjelder i norsk arbeidsliv kan fastsettes hvor:

- Tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på tjenestemennene slik at de normalt ikke makter å skjotte arbeidet forsvarlig til fylte 70 år.
- Tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylte 70 år enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier.

Tannlegestillingene i fylkeskommunene har fått særaldersgrensen fastsatt med hjemmel i litra a. I sin tid, etter ønske fra Tannlegeforeningen, og senere etter aksept fra aldersgrenserådet og partene, ble aldersgrensen for kommunalt ansatte tannleger fastsatt til 65 år. De oppgaver og belastninger som

ligger til grunn for særaldersgrensen er ikke blitt mindre i dag enn den gang avtalen ble inngått.

Tannlegeyrket har en rekke kjennetegn som klart skiller det fra andre yrker. Mellom 80 og 90 prosent av tannlegenes arbeidstid brukes direkte ved stolen til pasientbehandling. Dette er behandling som krever stor konsentrasjon, nøyaktighet, godt syn, samt evne til finmotorisk arbeid. Klientellet i offentlig virksomhet er tyngre enn i privat praksis. Videre er kravene til personlig service og hensynet til den enkelte pasients og eventuelle foresattes vurderinger økende. Kravene til effektivitet er økende i samfunnet. I Den offentlige tannhelsetjenesten hvor det er problemer med å rekruttere tannleger, øker arbeidspresset på dem som er igjen og særlig på de eldre arbeidstakerne som er igjen. De som

begynner å nærme seg pensjonsalder må ikke oppleve at det målet som kommer i sikte etter mange år og som man har regnet med, plutselig rykker flere år fram i tid.

Særaldersgrensen er for mange en sikkerhet til en verdig avgang fra yrket samtidig som vilkårene ved å fratrede ikke forringes, gitt en viss alder. Det er en rett vi i hvert fall frem til nå har ønsket å forsvare.

Ved denne dommen vil plikten til å fratrede kunne diskuteres og kanskje ikke lenger ses på som et absolutt. Man vil med større rett kunne be om å stå i jobb (i alle fall) fram til 67 år uavhengig av egen opptjening i pensjonskassen.

NTF ser at enkelte av våre medlemmer har interesse, kliniske ferdigheter og restarbeidsevne, etter nådd aldersgrense, som de ønsker å benytte også

innenfor offentlig sektor. Det er bra! Dette må imidlertid bero på frivillighet, etter søknad og nærmere vurdering utført av arbeidsgiver. Våre tillitsvalgte og arbeidsgiver bør diskutere dette lokalt.

NTF ønsker ikke at det settes spørsmålstejn ved prinsippet om særaldersgrensen – hverken verdien av å fratrede ved 65 år med fulle rettigheter eller retten til å gå av ved 62 år med fulle rettigheter etter 85-årsregelen – til det er svarene fra våre tillitsvalgte helt entydige.

*Jan Theien
Leder av Sentralt forhandlingsutvalg i NTF
jan.theien@getmail.no*

*John Frammer
Forhandlingssjef i NTF
john.frammer@tannlegeforeningen.no*